

Věstník MZd ČR, částka 6/2009

Ministerstvo zdravotnictví

Č. j.: MZDR - 29930/2009

Referent.: Bc. Petra Borovičková

Tel. číslo: 224 972 553

AKREDITOVANÝ KVALIFIKAČNÍ KURZ

Laboratorní metody

pro získání odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání zdravotní laborant

Pořádá akreditované zařízení, kterému byla udělena akreditace Ministerstvem zdravotnictví

podle [§45](#) odst. 2 zákona č. 96/2004 Sb.

PROFIL ABSOLVENTA

1. Určení

Studium je určeno pro jiné odborné pracovníky, kteří získali způsobilost jiného odborného pracovníka dle ustanovení [§43](#) odst. 2 písm. b) bodu 2. a odst. 2 písm. c) bodu 1 zákona č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon [č. 96/2004 Sb.](#)“).

2. Uplatnění absolventa

Úspěšným ukončením akreditovaného kvalifikačního kurzu, který se skládá ze základního a odborného modulu, získává jiný odborný pracovník odbornou způsobilost k výkonu povolání zdravotního laboranta podle [§9](#) odst. 1 písm. c) zákona č. 96/2004 Sb. Za výkon povolání zdravotního laboranta se považuje laboratorní činnost v rámci diagnostické péče a vyšetřování a měření složek životních a pracovních podmínek v rámci ochrany veřejného zdraví ve spolupráci s lékařem a odborným pracovníkem v laboratorních metodách.

Účast na tomto kurzu se považuje podle [§51](#) odst. 9 zákona č. 96/2004 Sb. a v dohodě s MPSV za rekvalifikaci dle zvláštního právního předpisu, zákona [č. 435/2004 Sb.](#), o zaměstnanosti, v platném znění.

3. Organizační zabezpečení kurzu

Studium probíhá modulovým způsobem na akreditovaných pracovištích. Studijní program zahrnuje modul základní a odborný.

Celková délka akreditovaného kvalifikačního kurzu je 13 týdnů.

V průběhu celého studia musí účastník absolvovat

4 týdny přímé teoretické výuky na akreditovaném pracovišti,

nepřímou teoretickou výuku a samostudium,

9 týdnů odborné praxe.

Do vzdělávání může být započtena část dříve absolvovaného studia, pokud odpovídá některé části akreditovaného kvalifikačního kurzu. O jeho započtení rozhodne na žádost účastníka vzdělávání MZ ČR.

4. Předpokládané výsledky vzdělávání

Absolvováním akreditovaného kvalifikačního kurzu Laboratorní metody se získá odborná způsobilost k výkonu zdravotnického povolání zdravotního laboranta opravňující k výkonu činností stanovených v §3 odst. 1 a §8 vyhlášky č. 424/2004 Sb., kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.

5. Odborné vědomosti, dovednosti a postoje

Rozsah kurzu je stanoven §8 odst. 4 vyhlášky č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání tak, aby si absolvent osvojil teoretické znalosti a praktické dovednosti v souladu s minimálními požadavky danými touto vyhláškou na odbornou způsobilost k výkonu zdravotnického povolání zdravotní laborant.

CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

1. Vstupní předpoklady studentů

Absolvování akreditovaného bakalářského studijního programu přírodovědného zaměření, to je biologického nebo chemického zaměření, nebo nejméně tříletého studia v oborech biologického nebo chemického přírodovědného zaměření na vyšších odborných školách, podle §43 odst. 2 písm. b) bodu 2 a písm. c) bodu 1 zákona č. 96/2004 Sb.

2. Postup při zařazení do akreditovaného kvalifikačního kurzu

Jsou dány §51 odst. 4 zákona č. 96/2004 Sb.

3. Délka studia 13 týdnů

4. Organizace výuky

Kurz je realizován kombinovanou formou (tj. formou celodenní průpravy), kdy rozsah teoretické a praktické výuky odpovídá délce stanovené týdenní pracovní doby. Jestliže se studium uskutečňuje jinými formami, nesmí být úroveň této průpravy nižší než u celodenní průpravy.

Studium je ukončeno závěrečnou zkouškou před zkušební komisí podle §52 zákona č. 96/2004 Sb., a podle §13 vyhlášky 394/2004 Sb., kterou se upravují podrobnosti o konání atestační zkoušky, zkoušky k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, závěrečné zkoušky akreditovaných kvalifikačních kurzů, aprobační zkoušky a zkušební řád pro tyto zkoušky. Úspěšný absolvent získá osvědčení o odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání zdravotní laborant podle §9 zákona 96/2004 Sb.

5. Metody výuky

přednášky, semináře, samostudium a konzultace,

praxe k odbornému modulu.

Ve výuce jsou uplatňovány interaktivní metody a samostudium.

6. Požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví

Součástí teoretické i praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany. Výuka k bezpečné a zdraví neohrožující práci vychází z požadavků aktuálně platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Požadavky jsou doplněny o informace o rizicích v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací o opatřeních na ochranu před působením zdrojů rizik.

UČEBNÍ PLÁN ZÁKLADNÍ MODUL

Název: Základní zdravotnický modul

Názvy vyučovacích předmětů	Počet vyučovacích hodin přímé výuky
Etika zdravotního laboranta, základy psychologie	2
Administrativní činnosti ve zdravotnictví	3
Organizace a řízení zdravotní péče	7
Základy ochrany a podpory veřejného zdraví včetně profesionálních nálezů	3
První pomoc	5
Zajišťování zdravotní péče v mimořádných a krizových situacích	2
Právní souvislosti s poskytováním zdravotní péče	1
Základ biologických a klinických oborů pro laboratorní zdravotní péči	11
Management jakosti ve zdravotnictví, správná laboratorní práce	3
Celkem hodin přímé výuky	40

CÍLE PŘEDMĚTŮ

Poskytnout teoretické znalosti v uvedených okruzích:

ETIKA ZDRAVOTNÍHO LABORANTA, ZÁKLADY PSYCHOLOGIE

Problematika zdravotnické psychologie. Prohloubení poznatků, které jsou důležité pro profesionální zvládnutí náročných situací. Využití poznatků z psychologie při jednání s lidmi v souvislosti s poskytováním laboratorní péče. Etické otázky vykonávání nelékařské profese ve

zdravotnictví. Seznámení s etickým kodexem.

ADMINISTRATIVNÍ ČINNOSTI VE ZDRAVOTNICTVÍ

Zvládnutí metod zdravotnické a laboratorní dokumentace a další dokumentace vyplývající ze zvláštních právních předpisů. Práce s laboratorními informačními systémy zdravotnických zařízení. Zvládnutí metod hromadného zpracování dat. Metodologie vědeckého výzkumu.

ORGANIZACE A ŘÍZENÍ ZDRAVOTNÍ PÉČE

Seznámení se systémem péče o zdraví v ČR, s ekonomikou provozů zdravotnických zařízení, se zabezpečením a rozvojem lidských zdrojů ve zdravotnictví, managementem zdravotní péče, s příslušnou legislativou v oblasti zdravotnických prostředků a veřejným zdravotním pojištěním.

ZÁKLADY OCHRANY A PODPORY VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ VČETNĚ PROFESIONÁLNÍCH NÁKAZ

Seznámení s příslušnou legislativou, kterou se upravují podmínky předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a s hygienickými požadavky na provoz zdravotnických zařízení.

Provozní řády. Definice zdravotních rizik životního a pracovního prostředí a možnosti ochrany před negativními účinky. Determinanty zdraví. Řešení prevence vzniku nemocí specifických i nespecifických a jejich možných jiných komplikací.

PRVNÍ POMOC

Zvládnutí obecných zásad poskytování první pomoci při stavech bezprostředně ohrožujících život, podpory nebo náhrady základních životních funkcí nemocného nebo raněného. Praktické nácviky.

ZAJIŠŤOVÁNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČE V MIMOŘÁDNÝCH A KRIZOVÝCH SITUACÍCH

Ovládání zásad přechodu zdravotnického zařízení ze standardních podmínek do činností za nestandardních podmínek - krizový management.

PRÁVNÍ SOUVISLOSTI S POSKYTOVÁNÍM ZDRAVOTNÍ PÉČE

Zprostředkování základní orientace v právním řádu a jednotlivých právních odvětvích a vazbě na zdravotně-sociálně-hygienickou oblast, právní odpovědnost ve zdravotnictví.

ZÁKLAD BIOLOGICKÝCH A KLINICKÝCH OBORŮ PRO LABORATORNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČI

Poskytnutí znalostí v oborech, které tvoří základ potřebný pro poskytování laboratorní zdravotní péče: anatomie, fyziologie, patologie, biologie, biofyzika, chemie, biochemie, instrumentální analýza, laboratorní technika, základy radiační ochrany.

MANAGEMENT JAKOSTI VE ZDRAVOTNICTVÍ A SPRÁVNÁ LABORATORNÍ PRÁCE

Ovládání postupů v laboratoři, které odpovídají právním předpisům, normám ČSN, případně normám CEN a ISO nebo standardům, upravujícím činnosti zajišťované laboratořemi ve zdravotnickém zařízení, včetně dodržování programů zajišťování a zlepšování jakosti.

ODBORNÝ MODUL

Název: Laboratorní metody ve zdravotnictví

Názvy vyučovacích předmětů	Počet vyučovacích hodin přímé výuky
Základy laboratorní techniky a analytické instrumentace	17
Histologie	10
Genetika a molekulární biologie	12
Hematologie a transfuzní lékařství	16
Mikrobiologie	15
Imunologie	12
Vyšetřovací metody v ochraně veřejného zdraví	11
Toxikologie	11
Klinická biochemie	16
Celkem hodin	120

CÍLE PŘEDMĚTŮ

Poskytnout teoretické znalosti v uvedených okruzích:

ZÁKLADY LABORATORNÍ TECHNIKY A ANALYTICKÉ INSTRUMENTACE

- gravimetrické metody, odměrná analýza, elektrochemické analytické metody, optické analytické metody, separační metody, chromatografické techniky, hmotnostní spektrometrie.

HISTOLOGIE

- mikroskopická stavba tkání a orgánů lidského organismu,
- histologická technika - odběr a zpracování tkání, základní a speciální barvicí techniky,
- patologie - morfologické změny orgánů lidského organismu, obecná a speciální patologie.

GENETIKA A MOLEKULÁRNÍ BIOLOGIE

- molekulární biologie

genetická informace, genetický kód, struktura polypeptidového řetězce analýzy DNA a RNA, mutace, podstata mutace, rozdělení a frekvence mutací,

- klinická genetika

podstata dědičnosti, typy dědičnosti, syndromologie, genetické poradenství - prognóza, sestavení rodokmenu, genealogie,

- monogenní a multifaktoriální dědičnost, onkogenetika,
- prenatální diagnostika - metody diagnostiky, základy laboratorní techniky a analytické instrumentace - postnatální diagnostika - metody diagnostiky, analýza
- molekulární cytogenetika

analýza strukturních i numerických chromozomálních aberací,

- molekulární diagnostika

diagnostika pomocí polymorfních DNA + RNA sekvencí.

HEMATOLOGIE A TRANSFUZNÍ LÉKAŘSTVÍ

- krvetvorba - v období nitroděložního vývoje a po narození, obecné vlastnosti krvetvorby
- fyziologie a patofyziologie krevních elementů - erytrocytů, leukocytů, trombocytů, klasifikace onemocnění, laboratorní vyšetření, základní interpretace laboratorních výsledků
- fyziologie a patofyziologie krevního srážení - systém plazmatických faktorů, inhibitorů, fibrinolytický systém, vrozené a získané poruchy krevního srážení, vyšetřovací metody, kalibrace, správná laboratorní praxe, základní interpretace laboratorních výsledků
- imunohematologie - skupinové systémy erytrocytů, leukocytů, trombocytů, vyšetření antigenů a protilátek, předtransfuzní vyšetření, předtransplantační imunologie
- transfuzní služba - správná výrobní a laboratorní práce v zařízeních transfuzní služby, účelná hemoterapie, právní předpisy vztahující se k transfuzní službě.

MIKROBIOLOGIE

- bakteriologie

obecné vlastnosti bakterií, klasifikace lékařsky významných bakterií, laboratorní metody jejich přímého a nepřímého průkazu, vybrané kapitoly klinické bakteriologie

- virologie

obecné vlastnosti virů, klasifikace lékařsky významných virů, laboratorní metody jejich přímého a nepřímého průkazu, vybrané kapitoly klinické virologie

- mykologie

obecné vlastnosti lékařsky významných hub a plísní, klasifikace lékařsky významných hub a plísní, laboratorní metody jejich přímého a nepřímého průkazu, vybrané kapitoly klinické mykologie

- parazitologie

obecné vlastnosti lékařsky významných parazitů, klasifikace lékařsky významných parazitů, laboratorní metody jejich přímého a nepřímého průkazu, vybrané kapitoly klinické parazitologie.

IMUNOLOGIE

- imunitní systém člověka, antigen - protilátka, specifické a nespecifické imunitní reakce - imunita buněčná, humorální
- imunomodulace
- antiinfekční a protinádorová imunita, autoimunitní onemocnění, imunopatologické reakce.

VYŠETŘOVACÍ METODY V OCHRANĚ VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ

- vyšetřovací metody složek životního a pracovního prostředí a pracovních podmínek pro potřeby ochrany veřejného zdraví
- metody měření a hodnocení chemických faktorů prostředí
- metody měření a hodnocení fyzikálních faktorů prostředí
- metody stanovení a hodnocení biologických faktorů prostředí
- zabezpečení preanalytických a postanalytických postupů pro hodnocení expozice rizikovým faktorům

TOXIKOLOGIE

- způsob úpravy biologického materiálu - extrakce, derivatizace, - využití analytických technik v toxikologii, - záchyt a identifikace neznámé látky,
- cílené potvrzení specifikované noxy.

KLINICKÁ BIOCHEMIE

- aplikace instrumentálních analytických metod v biochemii,
- principy základních vyšetřovacích metod v klinické biochemii - vyšetření moči, stanovení bílkovin, nebílkovinných dusíkatých látek, enzymů, anorganických látek, lipidů, hormonů, srdečních markerů, ukazatelů kostního metabolismu, nádorových markerů, parametrů vnitřního prostředí, parametrů monitorování diabetu, hladin léků.

PRAXE K ODBORNÉMU MODULU

Dovednosti a znalosti základních laboratorních postupů v souladu se zásadami správné laboratorní praxe včetně odběru biologického materiálu a znalostí preanalytického, analytického a postanalytického procesu ve všech uvedených oborech v délce trvání nejméně 5 dnů v každém uvedeném oboru. Seznámení s laboratorní přístrojovou technikou.

Doporučená literatura:

Studijní literatura je dána akreditovaným studijním programem pro získání způsobilosti k výkonu povolání zdravotního laboranta podle [§8](#) vyhlášky č. 39/2005 Sb., ke kterému tento

akreditovaný kvalifikační kurz vzdělání doplňuje.

EPIS